

פעילות חינוכית חברתית וערכית

וְאֶהְבֶּתָּ

בית החינוך הממ"ד

התוכנית החברתית * פעילות חברותא לחג השבועות

דְּבַשׁ וְחֶלֶב

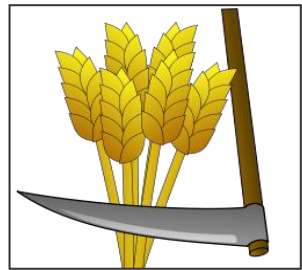
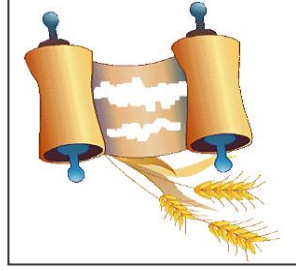
פעילות חווייתית להרגיש את חג השבועות

שם
החברותא:
_____
_____

חג השבועות קרב ובא. בואו ונרגיש מעט את האווירה של החג. האווירה שהייתה בעת המעמד בהר סיני, והאווירה המתרחשת בשולחן החג בבית.

א. בואו ונתחיל... מי אני? שמות החג:

התמונות שלפניך מתארות 4 שמות לחג השבועות. הבט בהן, וזהה כל תמונה על-פי שמה המתאים לה:

ומתח קו בין השם הנכון לתמונה המתאימה.

* חג הביכורים * חג השבועות * חג מתן-תורה * חג הקציר *

ב. מרגש!!! במעמד הר סיני.

בני ישראל בוודאי עמדו בהתרגשות. ומה היה מסביב? איך התנהגו המלאכים בשמים? ואיך בעלי החיים: עופות, בהמות... נחשים? ואיך הרוח, והים... ובני האדם שבכל העולם?

רבי אבהו מתאר בשם רבו רבי יוחנן את האווירה שהייתה במעמד הר סיני. נקרא יחד (שמות רבא כט, ט):

"כְּשִׁנְתָּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתּוֹרָה צְפוּרָה לֹא צֵיץ, עוֹף לֹא פָּרַח, שׁוֹר לֹא גָעָה, אֹזְנִים [מלאכים] לֹא עָפוּ, שְׂרָפִים [גם מלאכים] לֹא אָמְרוּ קְדוֹשׁ, הַיָּם לֹא נִזְדַּעְזַע, הַבְּרִיּוֹת [בני-אדם] לֹא דָּבְרוּ, אֶלָּא הָעוֹלָם שׁוֹתֵק וּמְחַרֵּשׁ. וַיֵּצֵא הַקּוֹל: אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ."

1. היכן זה קרה? סביב הר-סיני או בכל העולם? _____ . הוכח מתוך התיאור בציטוט.
2. אז איך הייתה האווירה (במלה אחת): ש _____ .
3. ומה הייתה המטרה (במלה אחת): ה _____ ... ויצא ונשמע הקול!

וְאֶהְבֶּתָּ

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
דף ניהוח לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
"כל השוֹנֵה פְּלִכּוֹת - מוֹבֶטֶח לָא..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

ג. מיוחד !!! בסעודת חג בבית.

שימו לב בבית לתפריט המיוחד בסעודת חג השבועות. התפריט מתאים למנהג מוזכר בהלכה, בדברי רבי משה איסרליש זצ"ל: "ונוהגין בכמה מקומות לאכול מאכלי חלב ביום ראשון של שבועות".
מה הקשר בין חג השבועות למאכלי חלב? נקרא יחד את המדרשים הבאים:

מדרש תנחומא (כי תשא ט'): **דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ** (שיר השירים ד, יא). **בשעה שעמדו לפני הר סיני ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע** (שמות כד, ז), **באותה שעה אמר להם הקב"ה דבש וחלב תחת לשונך... אמר להם הקב"ה כך חבבתם את התורה - חייכם שהיא נתונה לכם במתנה".**

מדרש שיר השירים רבה (פרשה א'): **דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ**. **מה הם מתוקין, אף דברי תורה מתוקין שנאמר** (תהלים מזמור יט) **מִשְׁפָּטֵי ה' אֱמֶת צְדָקוֹ יַחְדּוֹ הִנְחָמְדִים מִזֶּהָב וּמִפָּז רָב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ...".**

מאכל חלבי שאני אוהב/ת במיוחד

מעדן חלב	קוטג'	טוֹקוּ
עוגת גבינה	גלידה	גבינה צהובה
פיצה	גבינה לבנה	לא אוהב/ת מעדני חלב

- האם גם אצלכם בבית נוהגים לאכול בחג השבועות מאכלי חלב?
- לצמד המלים "דְּבַשׁ וְחֶלֶב", אנו למדים שני פירושים. מהם?
 (1) מ _____
 (2) מ _____
- רמז יפה באות הפותחת, למספר הימים שמשה רבנו שהה בהר סיני כדי להביא את התורה מה' אל בני ישראל. כמה ימים? _____

מנהג יפה נוסף קשור ל"דְּבַשׁ וְחֶלֶב". המנהג קיים בכמה עדות, וכיום נוהגים בו בגן מסיבת פתיחה ללימוד האותיות, או בבית החינוך במסיבת קבלת החומש. המקור למנהג זה נזכר בספר "הרוקח" לרבי אלעזר מוורמזא, כך:

"ביום שמחנכין אותו, את הילד, לאותיות הקדש... כעלות השחר יום עצרת, חג השבועות, מביאין הנערים.. מביתם עד בית הכנסת או עד בית הרב... ומביאים הלוח שכתוב עליו, האותיות, ופסוק תורה צווה לנו משה מורשה קהילת יעקב.. ונותן על הלוח מעט דבש, ולוחך הנער הדבש על האותיות בלשונו. ואחר כך מביאין העוגה שנילושה בדבש, וכתוב עליה: 'ה' אלוקים, נתן לי לשון למוֹדִים, לְדַעַת... יָעִיר לִי אֶזְנוֹ, לְשִׁמְעַ פְּלִמוֹדִים...'. ומאכילין לנער עוגה וביצה כי טוב הוא לפתיחת הלב".

ויש גם סיפור טוב.. וגם ציור להנאתכם...
 בהפכת חם שמת... תמי'3 נאחה.

פעילות חינוכית חברתית וערכית

סיפור טוב על "דבש וקלב"

מקור הסיפור הוא בתלמוד בבלי, מסכת כתובות דף קיא, ב. מובא כאן בעיבודו של אורי אורבך, מתוך הספר "חמורים וחרובים", סדרת חכמינו לימינו. ואיך זה קשור לחג השבועות.. לתורה?... חשבו על השאלה, וניפגש בהמשך.

הארץ המתוקה

פעם הגיע לבני ברק רב בשם רמי בר יחזקאל. שעה ארצה ט"ל רבי רמי בשדות, מפזם מנגינות נפות, חושב על יפי הבריאה וכמה נפלאה היא ארץ ישראל שהוא מטיל בה להנאתו. לפתע ראה מתחת לעץ תאנה כמה עזים אוכלות עשב. דבש התאנים נטף מהעץ, והקלב מהעטנים של העזים טפף. התפעל רמי בר יחזקאל מאד ואמר: "עכשו אני מבין את פרוש הפסוק 'ארץ זבת קלב ודבש'. הדבש של הפרות מתערבב ונמקל בקלב של הבהמות. איזה יפי. כמה נפה היא ארץ ישראל!"

עבר שם רבי יעקב בן דוסתאי ואמר לרמי בר יחזקאל: "רמי, רמי – זה ארץ זבת קלב ודבש זה? שתי עזים וכמה תאנים? נו, באמת, אל תצחיק אותי. פעם לפנות בקר הלכתי מלוד ועד בקעת אונו מרחק של חמשה קילומטרים לפחות, והדבש מלא את כל הדרך והגיע לי עד לקרסלים. זה נקרא ארץ זבת קלב ודבש. זאת ארץ ישראל הטובה והיפה שלנו". עבר שם ריש לקיש, עוד חכם שחי באותה תקופה, ואמר: "בן דוסתאי, בן דוסתאי – זה ארץ זבת קלב ודבש זה? כמה קילומטרים של דבש שמגיע עד לקרסלים? נו, באמת, אל תצחיק אותי. אני הלכתי פעם לצפורי בגליל וראיתי שם דבש על כל האדמה בשטח של עשרים קילומטר ארוך ועשרים קילומטר רחב. רק דבש. אתה מבין? זאת ארץ זבת קלב ודבש. זה מה שאני קורא לו ארץ ישראל המתוקה".

עבר שם רבה בר בר חנה ואמר: "ריש לקיש, ריש לקיש – זה ארץ זבת קלב ודבש זה? עשרים קילומטר על עשרים קילומטר מספנים בגליל? נו, באמת, אל תצחיק אותי. אני הלכתי פעם וראיתי דבש מכסה את כל האדמה של כל ארץ ישראל. דבר כזה לא ראיתם בחיים שלכם. הפל דבש שהגיע לי עד לברפים והמשיך לעלות ולעלות, ואם לא הייתי רץ מהר בטח הייתי טובע. זה נקרא ארץ זבת קלב ודבש, זה. זאת ארץ ישראל כמו שאני אהב. כל הארץ דבש, לא להתאמין...". פתאם הגיע עוד רב אחד, אבל רמי בר יחזקאל ויעקב בן דוסתאי, ריש לקיש ורבה בר בר חנה אמרו לו: "עשה טובה, אנתנו כבר יודעים מה אתה רוצה להגיד, ושלא נצחיק אותך וכל זה. תרצה אולי לטעם קצת מהדבש של התאנה פה?". "חבל", אמר האיש, "דוקא רציתי לספר לכם משהו שעוד לא שמעתם בחיים שלכם..." אבל החכמים השתיקו אותו: "שמענו, שמענו כבר הכל והבנו את הענין". ישבו פלם מתחת לעץ, לטפו את העזים, אכלו תאנים ונהנו מכל רגע.

אתגר!!! רעיון נהדר להבין ולהעמיק במשמעות הסיפור, והקשר לחג השבועות.. לתורה:

כמו ארץ ישראל שנמשלה בפסוק ל"ארץ זבת חלב ודבש", כך גם התורה במתן תורה נמשלה ל"דבש וחלב תחת לשונך". אבל הסדר הוא הפוך: בארץ ישראל - קודם חלב ואח"כ דבש. ובתורה - קודם חלב ואח"כ דבש. למה? חלב, נוצר מכוח עצמי של הכוחות המזינים בגוף. הדבש - נלקט מצוף הפרחים שבסביבה. ארץ ישראל - יש בה קדושה עצמית ואוירה מחכים בתורה, ומתוך כך היא משפיעה ברכה לכל העולם כולו. והלומד תורה - חייב ללמוד מפי מלמד, וללקט את ידיעות התורה כ"עשה לך רב", ורק מתוך כך הוא יתעצם בתורה בחידושים משל עצמו, ללמוד וללמד גם לאחרים. מהסיפור למדנו, כי שפע הברכה ניכר דווקא כאשר החלב והדבש מתערבבים זה בזה. ללמדנו, שכל אחד צריך לקיים בעצמו שני שלבים: ללמוד - מפי אחרים, וללמוד - מכוח עצמו, וביחד הוא זוכה לתורה לשמה!

וְאֶהְבֶּתָּ

פעילות חינוכית
חברתית וערכית

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
דף נישוח לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
"כל השוֹנֵה הַלְכוֹת - מוֹבְטָח לוֹ..."

ציור לחג השבועות

מהו נושא הציור? = מ _____ ת _____ צבעו להנאתכם.

* מתוך אתר הסם-וצורה